

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Իրինա Բոկովային

Հարգարժան տիկին Բոկովա

Հայաստանի Հանրապետությունում նոր տարվա կամ ինչպես ընդունված է մեր մոտ ասելու Ամանորին և Սուրբ ծննդյան տոնին հաջորդող տոնը տերնդեզն է, նորապսակների և գարնան ավետաբեր տոնը, որը անշարժ է: Փետրվարի 13-ի երեկոյան, եկեղեցական ժամերգությունից հետո տեղի է ունենում նախատոնակ, անդաստան. Ծիսակատար քահանան վառում է սուրբ սեղանի վրա դրված մոմերը, որի խորհուրդն աշխարհի չորս կողմերը լուսավորելն է Քրիստոսի փրկարար և կենսատու լույսով: Վառելով իրենց մոմերը, երիտասարդները տանում են տուն: Հաջորդ օրը՝ փետրվարի 14-ին այդ կրակով վառվում են տների բակերում և կտուրներում խարույկներ, որը խորհրդանշում է գարնան գալուստը, երիտասարդություն, սեր, պտղաբերություն, նորապսակ զույգերի օրհնություն: Կրակը խորհրդանշում է լույս, ջերմություն: Համայնքի ամբողջ երիտասարդության համար արարողությունը նշանավորվում է իրար նկատմամբ սերտ նվիրվածությամբ և վաղվա օրվա մեծ հավատով: Կրակի հանգնելուց հետո սկսում է «թոնոցին», երզն ու պարը, այդ օրվա համար հատուկ նախատեսված ուտեստների վայելումը: Մինչև կեսգիշեր շարունակվում է տոնխմբությունը, սիրո ու մոտավուտ գարնան արբունքով լեցուն: Նորապսակների և գարնան ավետաբեր տոնը Հայաստանի Հանրապետությունում արժանի է, որ գրանցում ստանա մարդկության ոչ նյութական ժառանգության ներկայացուցչական ցանկում: Այս է մեր խնդրանքը, հարգարժան տիկին Բոկովա, որը հուսով ենք, հաշվի կառնենք:

ՀՀ Արագածոտնի մարզի

Վերին Սասնաշենի համայնքի ղեկավար

Անդրանիկ Պողոսյան

Irina Bokova
UNESCO Director-General

Honourable Ms. Bokova,

In the Republic of Armenia the holiday following the New Year (or, as we call it, *Amanor*) and Holy Christmas is *Trndez*, the feast of the newlyweds and the precursor of spring, an immovable feast. In the evening of February 13th, the Eve is celebrated after the church service. The serving priest lights the candles on the holy table: the mystery of this act is to light the four corners of the world with the saving and life-giving light of Christ. Lighting their candles, young people take them home. On the next day, February 13th, bonfires are lit with that fire in the yards and on the roofs of the houses. This symbolises the coming of spring, youth, love, fertility, and the blessing of newlywed couples. The fire symbolises light and warmth. The ceremony becomes significant to all the young people in the community in that they feel closely attached to one another and share a great faith in the future. After the fire wanes, people start the “jumping”, singing and dancing, and they enjoy the foods foreseen specially for that day. The feast continues until midnight, filled with love and the anticipation of imminent spring.

The feast of the newlyweds and the precursor of spring in the Republic of Armenia is worth being inscribed into the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. This is our request, honourable Ms. Bokova, and we hope that you will kindly consider it.

Andranik Poghosyan

Community Head
Verin Sasnashen Community
Aragatsotn marz

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Իրինա Բոկովային

Հարգարժան տիկին Բոկովա

Հայաստանի Հանրապետությունում նոր տարվա կամ ինչպես ընդունված է մեր մոտ ասելու Ամանորին և Սուրբ ծննդյան տոնին հաջորդող տոնը տերևդեզն է, նորապսակների և զարնան ավետաբեր տոնը, որը անշարժ է: Փետրվարի 13-ի երեկոյան, եկեղեցական ժամերգությունից հետո տեղի է ունենում նախատոնակ, անդաստան: Ծիսակատար քահանան վառում է սուրբ սեղանի վրա դրված մոմերը, որի խորհուրդն աշխարհի չորս կողմերը լուսավորելն է Քրիստոսի փրկարար և կենսատու լույսով: Վառելով իրենց մոմերը, երիտասարդները տանում են տուն: Հաջորդ օրը՝ փետրվարի 14-ին այդ կրակով վառվում են տների բակերում և կտուրներում խարույկներ, որը խորհրդանշում է զարնան գալուստը, երիտասարդություն, սեր, պտղաբերություն, նորապսակ գույգերի օրհնություն: Կրակը խորհրդանշում է լույս, ջերմություն: Համայնքի ամբողջ երիտասարդության համար արարողությունը նշանավորվում է իրար նկատմամբ սերտ նվիրվածությամբ և վաղվա օրվա մեծ հավատով: Կրակի հանգնելուց հետո սկսում է <<թոնոցին>>, երզն ու պարը, այդ օրվա համար հատուկ նախատեսված ուտեստների վայելումը: Մինչև կեսգիշեր շարունակվում է տոնխմբությունը, սիրո ու մոտալուտ զարնան արբունքով լեցուն: Նորապսակների և զարնան ավետաբեր տոնը Հայաստանի Հանրապետությունում արժանի է, որ զրանցում ստանա մարդկության ոչ նյութական ժառանգության ներկայացուցչական ցանկում: Այս է մեր խնդրանքը, հարգարժան տիկին Բոկովա, որը հուսով ենք, հաշվի կառնենք:

ՀՀ Արագածոտնի մարզի
Մաստարայի համայնքի ղեկավար

Սարգիս Ավետիսյան

Irina Bokova
UNESCO Director-General

Honourable Ms. Bokova,

In the Republic of Armenia the holiday following the New Year (or, as we call it, *Amanor*) and Holy Christmas is *Trndez*, the feast of the newlyweds and the precursor of spring, an immovable feast. In the evening of February 13th, the Eve is celebrated after the church service. The serving priest lights the candles on the holy table: the mystery of this act is to light the four corners of the world with the saving and life-giving light of Christ. Lighting their candles, young people take them home. On the next day, February 13th, bonfires are lit with that fire in the yards and on the roofs of the houses. This symbolises the coming of spring, youth, love, fertility, and the blessing of newlywed couples. The fire symbolises light and warmth. The ceremony becomes significant to all the young people in the community in that they feel closely attached to one another and share a great faith in the future. After the fire wanes, people start the “jumping”, singing and dancing, and they enjoy the foods foreseen specially for that day. The feast continues until midnight, filled with love and the anticipation of imminent spring.

The feast of the newlyweds and the precursor of spring in the Republic of Armenia is worth being inscribed into the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. This is our request, honourable Ms. Bokova, and we hope that you will kindly consider it.

Sargis Avetisyan

Community Head
Mastara Community
Aragatsotn marz

**Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն
Գ Յ ՈՒ Մ Ր Ի Հ Ա Մ Ա Յ Ն Ք Ի Ղ Ե Կ Ա Վ Ա Ր**

3104, Գյումրի, Վարդանանց հրապարակ 1
Հեռ. (+374 312) 2-22-00; Ֆաքս (+374 312) 3-26-06
Էլ. փոստ gyumri@gyumri.am

N 01/03.3/2034-15

20.03.2015թ.

**Հայաստանի Հանրապետության
Մշակույթի նախարար
Տիկին Հասմիկ Պողոսյանին**

Շիրակի մարզը և մասնավորապես Գյումրին պատմականորեն առանձնանում են մշակութային ավանդույթների պահպանությամբ և իրականացվող միջոցառումների ժողովրդականությամբ: Գյումրեցիները միշտ կարևորել են ժողովրդական ավանդույթների սերնդե սերունդ փոխանցումը, ինչը իրենց կողմից վերածվել է ընտանեկան և գերդաստանային տոնախմբությունների, հավաքույթների:

Այդպիսի տոնակատարություններից մեկն է Տերընդեզը կամ Տյառնընդառաջը:

Գյումրու քաղաքապետարանը իր առաջնահերթությունից է համարում այս ժողովրդական տոնակատարության համակարգումը և օժանդակում է վերջինիս պահպանման ու իրականացման ձեռնարկներին, քանի որ պատմականորեն Տյառնընդառաջը գյումրեցիների ամենասիրված ու մեծ ժողովրդականություն վայելող տոներից է: Տոնի սիրված լինելն են փաստում նորաստեղծ ընտանիքների կողմից պարտադիր իրականացվող Տերընդեզ ընտանեկան միջոցառումները, որոնց ժամանակ վերջիններիս են միանում հարազատներն ու մտերիմները: Տոնակատարությունը Գյումրվա ընտանիքներում նշվում է մեծ շուքով, խանդավառությամբ ու առատ հյուրասիրությամբ:

Գյումրու բոլոր եկեղեցիները կազմակերպում են տոնակատարության խորհրդին բնորոշ միջոցառումներ, որոնց իրականացմանը անմասն չէ նաև Գյումրու քաղաքապետարանը:

Գյումրու քաղաքապետարանի մշակութային միջոցառումների ամենամյա ծրագրում առանձնակի տեղ են գրավում ավանդական տոնակատարությունները և վստահորեն կարելի է ասել, որ որպես ժողովրդականություն վայելող՝ Տյառնընդառաջի տոնակատարությունը միշտ ունեցել է հատուկ կարևորություն:

Մենք պատրաստ ենք հետախուսու ևս մեր ներուժը և ջանքերը ներդնել ժողովրդական մեծ վայելում ունեցող այս տոնի համակարգման գործում և մեր հերթին դառնալով վերջինիս փոխանցողները հաջորդ սերնդին:

Լիահույս ենք, որ մեր համաքաղաքիները, Հայաստանի հանրային նախաձեռնություններ իրականացնող կազմակերպությունները և անհատները հետագայում ևս կունենան լուրջ ներգրավվածություն ժողովրդական ավանդույթների ամրապնդման մեջ ներդրած մեր ջանքերին ու նպատակներին:

ՀԱՐԳԱՆՔՈՎ

Ս. ԲԱԼԱՍԱՆՅԱՆ

Կարգ. Ա. Մկրտչյան

REPUBLIC OF ARMENIA
HEAD OF GYUMRI COMMUNITY

1 Vardanants Square, 3104 Gyumri
Telephone: (+374 312) 2-22-00; Fax: (+374 312) 3-26-06
E-mail: gyumri@gyumri.am

N _____

“ ” _____ 2015

Hasmik Poghosyan
Minister of Culture
of the Republic of Armenia

Shirak *marz*, and the city of Gyumri in particular, historically stand out for the preservation of cultural traditions and the popularity of the events. The residents of Gyumri have always attached importance to the transfer of folk traditions from generation to generation, which has been turned by them into family and clan celebrations and gatherings.

Terndez or *Tearnendaraj* is one of such celebrations.

Gyumri municipality considers the coordination of this folk feast as one of its priorities and supports the undertaking of the activities for its preservation and implementation, as *Tearnendaraj* has historically been among the favourite and most popular feasts for the residents of Gyumri. The popularity of the feast is demonstrated by the mandatory family events of *Terndez* carried out by newly created families, in which relatives and friends join. The feast is celebrated by families in Gyumri with greater splendour, enthusiasm and abundant treats.

All the churches in Gyumri organise events characteristic of the mystery of the feast, and Gyumri municipality does not stand aside.

Traditional feasts occupy a special place in the annual action plan of cultural events of Gyumri municipality: one could state with confidence that the celebration of *Tearnendaraj* as a popular feast has always had special importance.

We are prepared to contribute our potential and efforts to the coordination of this highly popular feast henceforth too, acting in our turn as transferrers of the latter to the next generation.

We strongly hope that our fellow townspeople, Armenian organisations implementing public initiatives, and individuals will continue to have major involvement in our efforts and goals to strengthen the folk traditions.

RESPECTFULLY,

Executed by A. Mkrtchyan

S. BALASANYAN

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ

ԳՈՐԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

3201 Սյունիքի մարզ ք. Գորիս, Անկախության 3,
 հեռ. (0284)2-25-52,
 էլ. փոստ՝ goris.syunig@mta.gov.am, www.goriscity.am

Հարգարժան Իրինա Բոկովա

Թույլ տվեք Ձեզ փոխանցել հարավային Հայաստանի Գորիս քաղաքից ջերմագին բարևներ՝ անձամբ իմ կողմից և զանգեզուրյան լեռնաշխարհի պես վեհ ու կուռ մեր ժողովրդից: Շնորհակալ եմ, որ հետաքրքրված եք մեր ավադույթներով, որոնք մեր կյանքի անբաժան մասնիկն են և ազգիս հայ մնալու կարևորագույն պայմաններից մեկը:

Գորիսում վերջին տարիներին Տեառնընդառաջի ծեսը նշում են ավելի մեծ շուքով: Այդ օրը գորիսյան մառախլապատ օդը լցվում է ջերմությամբ, շուրջբոլորը բոցկլտում են խարույկները:

Չնայելով ձմեռային ցուրտ եղանակին մեծ ու մանուկ դուրս են գալիս բակ՝ խարույկի մոտ: Թեն ավանդության համաձայն միայն նորապսկները պետք է թռչեն կրակի վրայով, այնուհանդերձ նրացից հետո բոլոր ցանկացողները երազանք պահելով հետ չեն մնում զույգերից: Այնուհետ հայկական օջախներում բացվում է սուփոան, որի շուրջ հավաքվում են բարեկամները, ընկերները, թնդում է հայկական գուռնան և խնջույքը շարունակվում է մինչ ուշ գիշեր:

Այս տարվա Տեառնընդառաջն իմ կյանքում նշանավորվեց նրանով, որ ես, որպես քաղաքապետ մասնակցեցի տոնակատարությանը: Այն տեղի ունեցավ Գորիսի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում: Պատարագին հաջորդեց ավանդական խարույկի վառման արարողությունը: Նորապսակները ստանալով Աստծո օրհնությունը թռան կրակի վրայով, հետո ամեն մեկը եկեղեցուց կրակ տարավ իր տուն՝ ջերմացնելու իր օջախը:

Քանի որ կարծում եմ, որ ամուր պետության հիմքը ամուր ընտանիքներ ունենալն է, ձեռնամուխ եղա մի նախաձեռնության, որի արդյունքում նվերներ հանձնվեցին տարվա ընթացքում ընտանիք կազմած բոլոր 54 զույգերին: Ազգայինը պահելու կարևոր առաքելությունը բոլորիս պարտականությունն է ու ես հնարավորինս փորձում եմ իմ ներդրումն ունենալ այդ գործում:

Կարևորելով նաև բոլոր տեսակի համագործակցությունը աջակցել եմ հայտի պատրաստմանը և միջնորդում եմ հայտի ներառմանը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մարդկության ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ցանկում: Վստահ եմ, որ այն կդառնա ևս մեկ հարթակ ժողովուրդների միջև մշակութային կապերի ստեղծման համար: Մնացեք խաղաղությամբ:

ԳՈՐԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՎԱՉԱԳԱՆ ԱՂՈՒՆՑ

3201 Syunik Marz, c. of Goris, 3 Ankakhutyan street,
Telephone: (0284) 2-25-53
E-mail: goris.syuniq@mta.gov.am; www.goriscity.am

Honourable Irina Bokova,

Please allow me to transmit you warm greetings from the southern city of Goris, Armenia, personally from me and our people, grand and strong like the land of Zangezur. I am grateful for your interest in our traditions which are an inseparable part of our life and crucial conditions for the preservation of the Armenian identity.

Over the recent years the rite of *Tearnendaraj* (*Trndez*) has been celebrated with greater splendour. On that day the foggy air of Goris is filled with warmth; bonfires are flaming everywhere.

Despite the cold winter weather, grownups and children walk out into the yards, to the bonfire. Though, according to tradition, only the newlyweds should jump over the fire, everyone else may make a wish and keep up with the couples. Afterwards dinner tables are laid in Armenian homes: relatives and friends gather around them; the Armenian *zurna* resounds, and the feast continues until late at night.

This year's *Tearnendaraj* became especially significant in my life because I participated in the celebration as the Mayor of Goris. It took place in St. Gregory the Illuminator Church in Goris. The liturgy was followed by the ceremony of lighting the traditional bonfire. The newlyweds, having received God's blessing, jumped over the fire, then everyone took fire from the church to warm their homes.

As I think that strong families are the foundation of a strong state, I undertook an initiative resulting in giving gifts to 54 couples who had formed a family during the year. The important mission to maintain the national values is the duty of all of us, and I am trying to have my input in this cause to the extent possible.

Attaching importance to all types of co-operation, I assisted with the preparation of the application and I intermediate for the inscription of the feast of *Tearnendaraj* into UNESCO's Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. I am confident that it will become a forum for establishing cultural relations between the peoples. Stay in peace.

VACHAGAN ADUNTS

MAYOR OF GORIS

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶԻ
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

ՀՀ, ք. Դիլիջան, Մյասիկյան 55, Հեռ. (+374 268) 2-25-85, Ֆաքս
(+374 268) 2-33-62

N 133-15
17 մարտի 2015թ.

ՅՈՒՆԵՍԿՕ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՏՆՕՐԵՆ
ԻՐԻՆԱ ԲՈԿՈՎԱԿԻՆ

Մեծարգո տիկին Բոկովա.

„Տրնդեզ,, ժողովրդական տոնակատարությունը դարեր ի վեր նշվում է ինչպես ամբողջ Հայաստանում և աշխարհի հայաբնակ վայրերում, այնպես էլ Դիլիջան առողջարանային քաղաքում ու նրա շրջագծում գտնվող համայնքներում:

Տոնի նախորդ օրվա երեկոյան քաղաքի կենտրոնական հատվածում վառվում է խորհրդանշական խարույկը, միջոցառումը ուղեկցվում է ժողովրդական երգ ու պարով: Խարույկի կրակից մարդիկ վառում են իրենց մոմերը և տանելով տները վառում են իրենց օջախների խարույկները:

Հաջորդ օրը կատարվում է նորապսակների օրհնության կարգ: Տոնին յուրահատուկ է փոխինձ պատրաստելը: Ժողովրդական սովորույթներից է նաև կրակի վրայով ցատկելը, որը խորհրդանշում է չարի ոտնահարումը և բարու հաղթանակը:

Դիլիջանի քաղաքապետարանը մշտապես իր աջակցությունն է ցուցաբերում տոնի կազմակերպմանը, նվերներ են հանձնվում նորապսակ զույգերին, քաղաքի կենտրոնական հատվածում, թաղամասերում և կրթամշակութային կազմակերպություններում կազմակերպվում են տոնին բնորոշ ծիսական արարողություններ: Նմանատիպ արարողություններ են կազմակերպվում նաև Դիլիջանի տարածաշրջանի համայնքներում:

Այս տոնը հայ ժողովրդի համար ժամանակի ընթացքում դարձել է ազգային ինքնության տոն և կրում է համաժողովրդական բնույթ:

Ելնելով վերը նշվածից, միջնորդում ենք ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին „Տրնդեզ,, համաժողովրդական տոնը ընդգրկել մարդկության ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ներկայացուցչական ցանկում:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ

ԱՐՄԵՆ ՍԱՆԹՐՈՍՅԱՆ

N 133-15
March 17th 2015

IRINA BOKOVA
UNESCO DIRECTOR-GENERAL

Honourable Ms. Bokova,

The folk holiday of *Trndez* has been celebrated for centuries across Armenia and Armenian-populated areas of the world, including the resort town of Dilijan and the communities on its periphery.

In the evening of the eve of the feast the symbolic bonfire is built in the central part of the town, and the event is accompanied by folk songs and dances. People light their candles from the fire of the bonfire, take them home and start their family bonfires.

On the next day the newlyweds blessing service is performed. Preparing *aghandz* (roasted grains) is a typical feature of the feast. Jumping over the fire is another folk custom, symbolising the treading down evil and the triumph of good.

Dilijan Municipality constantly provides assistance in organising the feast: gifts are handed to the newlywed couples, ritual ceremonies typical of the feast are organised in the central part of the town, in the districts and educational and cultural organisations. Similar ceremonies are also held in the communities of Dilijan region.

Over time this feast has become a holiday of national identity for the Armenian people and bears a nationwide nature.

Based on the considerations above, we intermedate for UNESCO to incorporate "Trndez" nationwide holiday into the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

Respectfully,

ARMEN SANTROSYAN

MAYOR

*Executed by Arkady Melyan, leading specialist, staff of RA Dilijan Municipality
(+374 268) 2-25-85*

ՀՈՒՆԱՆՍՈՒ-ի գլխավոր
գործադիր տնօրեն
Խրիստ Բոկոբյան

Հարգանքներ տրվում են Բոկոբյան,

ես ձեր հոգևորականությունը եմ, ծնվել եմ 1957թ.

Նոյեմբերի 2-ին Պարսիսի գյուղում: 1978թ. առաջին կեսին

և հարևան երկրներում ընդհանուր առմամբ զբաղվել եմ:

Գյուղի շուրջը մեծ խմբով եմ աշխատում, որտեղ աշխատում եմ
մեծ խմբով: Պարսիսի ճեղքում եմ Տրեյդինգի գործառնական

կազմակերպության ճեղքում աշխատում եմ: Այնտեղ աշխատում եմ
և ընդհանուր առմամբ կամ, սպասում եմ ինչ-որ բանի

և ճեղքում: Իմ երկու որդիների հարսանիքներ

և անցել եմ ունեցել Տրեյդինգի մի խմբի օր աշխատում:

Տունի ընդհանուր ճեղքում կազմակերպությունը եմ անցրել

և, անցրել եմ ֆունդի և սպասում եմ ընդհանուր

կազմակերպության, ինչպես նաև խմբի ընդհանուր:

Սակայն ընդհանուր կազմակերպությունը գյուղում եմ

կրթական շարքի հետ: Վարդը էլ հետ բերած է ընկերներ նորաստեղծությունը պարբերական քննակամ ընդդիմաց, ընկերներ էլ կոչվել են ընկերների բարձր անդամներին, գործը, 2 արժուք կազմում որպես նորաստեղծների բաժին խոչընդոտելու, նորաստեղծ օժիտը, սկսելով՝ լավան անհամար 7 ցեղանկի հասկանալի խոսակցական անարժույթ (բաժան ցուրտ, գրեթե, հասկանալի ցուրտ կազմելով, եղբայրացիների կամ հասկանալի, լուրջացնելով): Ազատական ծեղի պարկերում եղի ծեր կազմելու խոչընդոտելով նոր նորաստեղծ, նորաստեղծ շարքի ընդհանրացումը գրեթե անհամար, Անտես լիցի, Տրեյդերի ցեղանկի և այլն: Դրանքների շարքի հետքի էլ ունենալ ընկերների բաժան և կազմելու նորաստեղծություն, որին ընդհանրացում կազմելով, այս անհամար որպես շարքի կազմելու, նորաստեղծ ծրար ընկերներ էլ նախ ցարք, իսկ նրան հետ կան բարձր հասկանալի ընկերներ: Դրանքների վաճառում նորաստեղծություն էլ ունենալ կազմելու 5-րդ ծրար: Կրակի վաճառում էլ ցուրտ ՏՏ, ՏՏ ցուրտ են կազմելու բարձր հասկանալի և պարբերական կրակի շարքի շարք անդամ: Ազատական ընդհանրացում անհամար կազմելու հասկանալի էլ շարքի ցուրտ ծրարացումը

Արքայի և կրակի ճեղ, և Երասխանի գլխին աղանջիկ
բացի փոխած էն ըստ բացարձակ օրենքների: Չկար
առաջիկայ կրակի վրայում թռչած էն Երասխանի, Տե-
ճեր, այս փոփոխություն: Բայց այդ կրակի խառնած էն իրենց փե-
շեր, իսկ Երասխանի ծագումը այստեղ և անհայտ: Արե-
գանցի կա ընթացիկ կերպ, ընթացիկ անհայտը այստեղ էն
խառնելի շարք, այսինքն խառն այստեղ անհայտ և Վրաստան
ճեղ փոխած: Խառնակառուցվածքի ձևերը ընթացիկ էն ան-
շատ շարք, և ընթացիկ էն անհայտի խառնված և
պայծառ: Արեգանցի Երասխանի ճեղք, այս խառնված
էն քանի անհայտ, խառն խառնված և 3 կամ 7 անհայտ թռչ-
ած կրակի վրայում, խառնված փեշեր խառնված, որ կրակի
կայտ բայց կրակի խառնվածքի, և քանի կրակի խառնված:
Չեմ ասում էն քանի թե խառնվածքի անհայտ շարք և փեշեր
Տրանցիկ քանի:

Չարիքի՝ փեշեր Բաղնիս, էն շարք կրակի անհայտ, որ այս գեղե-
ցիկ և ինքնակառուցված քանի անհայտի խառնվածքի ոչ Տրանցի-
կային խառնվածքի ընթացիկ անհայտ քանի: Ենթացիկ
էն և, կայծակ էն, Չարիքի քանի, քանի ընթացիկ էն
այս քանի, շարք քանի և կրակի կրակի այս անհայտ:

Արքայի և արքայի՝ Չարիքի խառնվածքի ընթացիկ

Irina Bokova
UNESCO Director-General

Honourable Ms. Bokova,

I am Aslik Hovhannisyan. I was born in 1957 in the village of Ujan, Aragatsotn *marz*. In 1978 I got married and moved to live in the village of Orgov in the same *marz*. The village is traditionalist and has many traditions, including the celebration of *Trndez* with great splendour. If there are newlyweds in the family, the feast is celebrated with even greater splendour. The wedding parties of my both sons took place a few days before *Trndez*.

We make good preparations for the feast; we lay tables and wait for the relatives of the bride and the godfather's family. Usually the relatives of the bride arrive after 4 pm. The mother brings presents for the newlyweds prepared by the relatives, presents from her to all the members of the family: a cake, two plates of *halvah* for the newlyweds, the dowry of the bride, a tray with a mixture of at least seven types of grains, *aghands* (roasted wheat, barley, small colourful candies, popcorn and nuts). We depict our Armenian symbols with *aghandz*: Mount Ararat, a spring scene in Ararat plain, Lake Sevan, a scene from *Trndez*, etc. After the in-laws arrive, the ceremony of opening and delivering the presents takes place, attended by the women. Afterwards the bride's mother-in-law presents the bride's mother with a gold jewellery piece, and gives other gifts to all the other guests who had arrived with her. The ceremony of lighting the bonfire takes place at around 5 pm. The oldest member of the family lights the fire; all the guests make a large circle, and circle the fire seven times. Then the godfather scatters grains from the tray upon the people and into the fire; several blessings, in addition to *agandz*, pour down upon the heads of the newlyweds. The newlyweds are the first to jump over the fire, followed by grownups and then by children. Everyone burns the hems of their clothes with fire, and the bride's mother-in-law burns the hair ends of the newlyweds. If there is a newborn baby in the family, they walk it around the bonfire as a must, apply flour to its cheeks and say, "May you live to grow as old as Simon the old man". After the bonfire the guests enter the home, sit around the table, and the traditional *khorovats* (barbeque) and *tolma* (wrapped grape leaves) are served. If there are no newlyweds in the family, the family members come together, light the bonfire and jump over the fire three to seven times and burn the hem of their clothes, trusting that the fire will burn away all the sicknesses, and the year will be a successful one.

This is how people celebrate *Trndez*, a favourite feast in our region. Honourable Ms. Bokova, I would wish very much to see this beautiful and original feast inscribed into the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. Myself personally, and, I think, everyone else in Armenia who celebrate this feast, will be very glad and happy to see this happen.

With kind regards and expectations,
Aslik Hovhannisyan

Հունիսի 20-ի գլխավոր փառատու
Կայանայի մասին պահանջները
Դրանց մասին

Միևնույն ժամանակ, եւս շեշտեցրեալ միջոցառումներ են,
60 ամսական են, որոնք են ընդ որ կարգադրւած գործի
արտադրութիւն, որ յաջորդ անգամ ու կարողութիւն են էլ ընդ
ընթացումներ, բարեկամները և կարևորագոյնները կարող
արտադրութիւն են ընդունելու: Մեծ կարևորագոյնները շատ
կարգադրութիւն յաջորդող են, և Միևնույն կարևորագոյններ
ժամանակ իւր մեծ կարևորագոյնները, անհամար ընդուն
որ լայն արտադրութիւն յաջորդող են և կարևորագոյնները:
Չորսուց ամսական ժամանակ կարևորագոյնները յաջորդող
կարևորագոյնները, որ բարձր յաջորդող կարևորագոյնները
արտադրութիւն են, որ յաջորդող կարևորագոյնները յաջորդող
արտադրութիւն են անհամար, կարևորագոյնները և կարևորագոյնները
հաջորդող են անհամարագոյնները: Կարևորագոյնները, ինչպէս
զկար, բարձր ամսական կարևորագոյնները յաջորդող են
կարևորագոյնները: Կարևորագոյնները են յաջորդողները,
արտադրութիւն, յորս ամսական արտադրութիւն կարևորագոյնները,
կարևորագոյնները, կարևորագոյնները, կարևորագոյնները:
Կարևորագոյնները յաջորդողները են կարևորագոյնները յաջորդող
արտադրութիւն, որոնք իւր ամսական յաջորդողները և յաջորդողները
Միևնույն կարևորագոյնները յաջորդողները են յաջորդողները,
անհամար, յաջորդող, կարևորագոյնները, ինչպէս էլ կարևորագոյնները
և արտադրութիւն կարևորագոյնները: Կարևորագոյնները և
անհամար կարևորագոյնները են յաջորդողները, կարևորագոյնները,
կարևորագոյնները են յաջորդողները, կարևորագոյնները են

Տեղի գույքերը կոն Տեղեկի: Զբաղի ծագ դրոշմ 6-5
բնիքն աղյուսիցով և լիճան բոլորի թիվի ծաղկոցով
որ պարիսի բարի և առողջ փեթ, բոլոր զարգ
բաները չիվնե յոյ կրակից, չանուսուս զան
կրիպուսարդները գիտե՞ն իրեց կողակցիլ Եվ իրե
կանուցիե իրեց լե պանիթեթից, իսկ ածուսուսիլը
չար կրիթաներ ունի էստե:

Չիլիպեա ըսուսիցի, որ 3-4 պարի սարկոյի Բուսուս -
պուսն: Օրար յոջ ըսուսի սարկոյ չիսուսիցի,
որ չարուսուսի Չիլիպիցի սարկոյի պարկուսուսի:
Չիլիպիցի իսկ կարկանդակ ունի, որոցի կոյ յուս -
սի և ածե պարի էրան ինե յոյ կրիցի սուր փուսուս,
սիսուսի ինչուս յոյ էլի էթ Կարսուսուս:
Չիլիպիցի յոյցով կար իս կարկանդակի յոյ
կարկանդակ, առեթիթի կարկանդակի կարկանդակ:
Վիլ սուսնե էրե էսուս ոչ կար կարկանդակ
Բուսուսի, զարսուսի, և բոլոր սուսի ըսուսուս -
նե էթ: Իսուս յոջ կարկանդակ է ինչուս
սար ածեթ:

Կար զար իսուս կրկի ինչուս, գրան է՛ծ
Չիլի ինչուսիցի, որ Չիլիպիցի՝ որոս
Երկար պարսուսի ունիցով և սուսի
Յլ սարկոյ ըսուսի կոն լիճուսի ծաղկոց -
իսուս ոչ էրսուսիս յոյ կարսուսի
Իսուսի ըսուսի կարկանդակ:

Չիլիպի՝ Չիլիպիցի Չիլիպիցի / Չիլիպի

Irina Bokova
UNESCO Director-General

Honourable Ms. Bokova, I am Anzhela Mkrtumyan, 60, writing to you in connection with a wonderful holiday that I always mark with love and pleasure, with my family, relatives and neighbours. I live in Yerevan. My neighbours are very close, and *Trndez* has always been and today still is a good occasion for making our neighbourly contacts livelier and stronger, and giving it freshness and festivity, different from the daily routine.

Every year one of the neighbours in our street takes on the preparation of *Trndez* fire: an elderly lady from our neighbourhood used to say that after lighting the *Trndez* fire the weather starts to warm up, and the fire eliminates the sicknesses and ill luck. Regrettably, she is no more, but we remember her words every time we light the fire. The people of the neighbourhood come together, old and young; we circle the fire seven times, jump over the fire, make jokes, sing and have fun. We continue the joyful event at a neighbour's home: each one of us brings the traditional *Trndez* food made by ourselves: *aghandz* (roasted grains), *gata*, *halvah*, as well as wine and other coffee trimmings. Personally I make *aghandz* from roasted wheat and popcorn and add small colourful candies. I take it out in a tray to the fire and scatter it on everyone's head, wishing a good and healthy year, and that all the bad things vanish from our lives, unmarried young people find their couples and build their families, and the married ones have many children.

It happened so that I lived in Russia for three to four years. Living in a foreign environment did not prevent me from keeping up the preservation of the tradition of *Trndez*. I had Armenian neighbours there together with whom we marked our favourite holiday every year in the street, as we always did in Armenia. Due to *Trndez* it seemed we were back in our homeland and quenched the longing for it. We would be joined by our non-Armenian neighbours, Russians, Khazakhs, and we would have fun all together. Now I reminisce all of that with great pleasure.

Honourable Ms. Bokova, I am writing to you with the request that *Trndez*, as a feast with a long history and alive today too, be inscribed into the List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

With kind regards,
Anzhela Mkrtumyan

Մեկին Դրանու Բնութագրի

Դարգարժան փերե Բնութագր, եւ շատու
Դարգարժանու շաւի եւ, 52 քարտկան եւ, ապրուծ
եւ Նարարդի Տարդի փոքր շինի կաւարձում :
Վոքուց Մընշիցը ի՞՞՞՞ արիւի քանկից Տիւն 5
եղի : Մընշիցը քարժաւ աչի օրիւից 5, որ
լցրի ու լցում 5 Տիր կլանի ու քարտկում ի,
կարպուծ Տից Տիր աւարտից շինի եւ արժապ -
նիւի հեր :

Նիւկարի աւառն ինչից եւ ի՞՞՞՞ կիրարարում
Տարաւան, եւ որում Տիւն արքայի շում եւնի
այս քան : Երբ քարն ինչ կարա կա, շապ երբ
եւնի շում, կարպուծ արքայում քան ինչ,
կարտկում եւ քարտկում, կարտկում, լեւերներ
կարտկում երկուք կարտկում եւնի արձան :
Նարարդի նիւն արքայի արքայում եւնի կարտկ
քարք, քարում եւնի կարտկ քարք : Բոլոր կարտկ
նիւններ եւնի քարում Նարարդի կարտկ, Մընշիցը
աւարտի նիւն քարում Նարարդի քան 5 :
Քարտկից շաւարձում նիւններ, քարն ու քարտկն
ի կարտկում 5 քարում Նարարդի Տարք :
Նարարդի լցում քարտկներ քարում եւնի
քարն շաւարձում, որ նարարդի եւ արձանում
իւնի լեւերներ աւարտում, աւարտում
արքայ շի :

Երբ նոր հարս շատ ցանկ ազգի հարսի և և՛ անհոգի,
բայց կրակը պարբերաբար վառում է՝ անհոգ ցանկ:
հարսի պես երբ երկարացնել ճիշտ է՝ լինում անուշ էն,
կրակը բարձրացած վերև երկինքը ցածրացած է
շուրջով գարունը կցա: Ես անհոգիս հարսը
Սրբաշնչի կրակը վառում է՝ փողոցում, անտեղ
կամ տղաներու կրակի պարբերաբար լինում էն,
երկինքում ընթացիկով դուրս ելնով գարն փողոց և վառում
կրակը, քուններս հեղ 7 անգամ պրփում էնով, հեղ
քայլում կրակի վրայով, վառում է՝ բոլորի ճակի Զայ-
րեր: Գարունը անհոգ է՝ անտեղ և շատ ցանկ
երկինքներս, քուններս ու բոլորի վրա, որ իրենց հարսը
լավ, հարսը ցանկ լինի: Վերջը ցանկ է՝ ու
լինում անտեղներ զոհում և անգամ ճակի ցանկ:
Կո՛ղ անհոգ է՝ պարբերաբար և հեղում կրակի ճակ,
էր ճիշտ օրով, հարսներն էլ էն ճակովում, օրովում
էն, Ի-Ի քունով լինում, անուշ-խոսում, անտեղում,
ճիշտ էլ իրենց կրակներ ճակ էնով ճիշտ: Ես ճիշտ
օրով, էլ որ անուշ էն անտեղ բացում օրվանց անհոգ է՝
լինակ Սրբաշնչի, էր ճի էլ ճակներում է՝, ինչպիսի
հեղ քուններս էն ճակներս:

հարսը անտեղ ցանկ լինում, անտեղ անտեղ ճիշտ է՝
ճիշտ ճիշտ անտեղ, որ ճիշտ անտեղ Սրբաշնչի կրակներով
շունչներս անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ
անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ
անտեղ է, որ անտեղ է անտեղ անտեղ և անտեղ անտեղ
կրակով անտեղում էր անտեղ կրակով անտեղում և,
անտեղ է՝, անտեղ անտեղում: անտեղ է՝, որ
Սրբաշնչի անտեղ անտեղ անտեղ էլ անտեղ անտեղում
երբ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ
անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ անտեղ
անտեղ կրակով անտեղ անտեղ:

Արևով և անտեղում ճակներս
հարսը անտեղում
գյուղ անտեղ անտեղ

Irina Bokova
UNESCO Director-General

Honourable Ms. Bokova, I am Laura Harutyunyan, 52 years old: I live in Poqr Vedi community, Ararat marz. *Trndez* was among my favourite holidays since I was a little girl. *Trndez* is one of those days in the year that has filled and fills our life with joy; it connects us with our traditions and roots. Regardless of everything, we have been celebrating and presently celebrate this feast as a must. If there is a newly wed bride in the family, we celebrate the feast with great splendour; we make special preparations; the relatives, neighbours and friends come together, and we almost celebrate a second wedding party. We walk the newlyweds around the fire and we jump them over the fire: this is mandatory. All the guests bring presents for them: *Trndez* is first of all the newlyweds' day. The bride's mother brings beautifully designed presents, baskets of fruit and little baskets filled with *aghandz*. We distribute the little baskets filled with *aghandz* to all the young people, so they deserve to create their own families.

If there is no newly wed bride in the family, we celebrate the feast more modestly, but I light the fire every year as a must. The fire of *Trndez*, especially after a long winter, arouses hopes that spring will soon be here. According to the custom I light the fire of *Trndez* in the street; my husband or my sons make the preparation for the fire. In the evening our family walks out into the street and lights the fire. We circle the fire seven times together with my grandchildren, then I jump them over the fire and burn everyone's hair ends. I make *aghandz* as a must, scatter it upon my children and grandchildren and everyone, so the year is good and bountiful for them. I take the ashes and fill it in the livestock shed and in the orchard under the trees. I lay a small table near the fire: on that winter day my neighbours gather too. They help themselves, have a drink, talk and have fun, and we visit their fires too. Since the day I was born, or, as they say, since I opened my eyes in this world, this is the way I have seen *Trndez*, and I continue to celebrate it the same way, as my children and grandchildren will do after me.

Honourable Ms. Bokova, I am applying to you in person, with the great hope that our favourite *Trndez* will be incorporated into UNESCO's List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. This is a good and warm Armenian holiday that stretches back many centuries and unshakably continues to live its vibrant life in our days, as, I am sure, it will in the future. I think that this joyful course of *Trndez* will become even livelier if it is recognised as part of the intangible cultural heritage of humanity. Personally I will be very-very happy about that.

With kind regards and expectations,
Laura Harutyunyan
Village of Poqr Vedi

Հարգարժան տիկին Բոկավա

<<Մասնա տուն>> հասարակական կազմակերպությունը ի թիվս աշխարհիկ և եկեղեցական տոների, ամեն տարի Արագածոտնի մարզի Ներքին Բազմաբերդ, Կաքավաձոր և Օշական համայնքներում կազմակերպում է նորապսակների և զարնան ավետաբեր տոնը, որին մասնակցում են հարյուրավոր երիտասարդներ և հիշյալ գյուղերի նորապսակ զույգեր: Խոսվում և ասվում էր այն մասին, որ Տերնդեզի կրակը ջերմացնում է մաքրում է երիտասարդության հոգիները: Այս տոնը գալիս է դարերի խորքից, նորապսակների օրհնության, բերքի, առատության օրն է: Մեջբերվում է հայ մեծանուն գրող Խաչիկ Դաշտենցի <<Ռանչպարների կանչը>> գրքից <<Թաղձվորի կրակը>> հատվածը, որը վերաբերում է 120 տարի առաջ Արևմտյան Հայաստանի Մասնա գավառում Տերնդեզի նկարագրությունը:

Մասունցիները տարին մի անգամ պարտադիր կերպով փոխում էին իրենց օջախների կրակը: Այդ կատարվում էր ամեն տարի փետրվարի 14-ին: Այդ օրը ամեն ընտանիք, իր տան առաջ կամ տանիքին, վառում էր տոնական կրակ — տերնդեզ, և այդ կրակից իր օջախը տանելով՝ փոխում, նորոգում էր իր օջախի հին կրակը:

Իրիկնամուտին ամբողջ գյուղը լուսավորվում էր, տերընդեզների բոցերով: Երբ կրակները հանդարտվում էին, Հոնկա պապի որդիներն ու թոռները տերընդեզի հրավառ խանձողերը վերցնելով, շարտում էին իրենց արտերին՝ բացականչելով. «Բարաքեն վերին արտին՝ ցորենը շատ լինի», «Բարաքեն սպիտակ զլզրլի արտին՝ հասկերը խոշոր լինեն», «կաթը ցուլան լինի», ասում էին ու խանձողերը տանիքից շարտում ձյունածածկ գոմերի պատերին իրենց լծկանին զորություն և կովերին կաթի առատություն ցանկանալով:

Հարգելի տիկին Բոկավա, որպես հայ ժողովրդի ավանդական տոն, Տերնդեզը արժանի է, որ գրանցում ստանա մարդկության ոչ նյութական ժառանգության ներկայացուցչական ցանկում: Այս է մեր խնդրանքը, որը հուսով ենք, հաշվի կառնենք:

<<Մասնա տուն>>

ՀԿ նախագահ

Ա. Ավագյան

Honourable Ms. Bokova,

Every year "House of Sassoon" NGO, among other secular and religious holidays, organises the feast of the newlyweds and the precursor of spring in Nerqin Bazmaber, Kaqavadzor and Oshakan communities, Aragatsotn *marz*. Hundreds of young people and the newlywed couples of the said villages participate in the feast. It is said that the fire of *Trndez* warms up and purifies the souls of youth.

This feast stretches back many centuries; it is the Newlyweds Blessing, harvest and abundance day. I am quoting an extract called "Fire of Taghdzvor", from the novel "The Call of the Plowmen" by the outstanding Armenian writer Khachik Dashtents. The extract describes *Trndez* in Sassoon Province of Western Armenia 120 years ago:

"Once in a year the sassoonisis [the residents of Sassoon] replaced the fire in their hearths as a must. This took place on the 14th of February, every year. On that day every family lit a festive fire, terndez, in front of or on the roofs of their houses, took some of that fire into their homes and replaced and renewed the old fire in the hearth.

"Towards the evening the whole village was lit by the flames of many terndez-es. When the fires calmed down, the sons and grandchildren of grandfather Honka would take the burning pieces of wood of the terndez and cast them into their wheat fields, crying out, 'Bounty to the upper field, may it yield a lot of wheat!', 'Bounty to the field of white millet, may the spikes be large!', 'May milk be creamy!'. With these words, they would cast the burning sticks from the roofs across the walls of the snow-covered cattle sheds, wishing their draft animals strength and their cows bountiful milk."

Honourable Ms. Bokova, *Trndez*, as a traditional holiday of the Armenian people, deserves to be inscribed into the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. This is our request, which we hope you will kindly consider.

A. Avagyan

Chairperson

"House of Sassoon" NGO

0117900008

ՄԷԿ Մշակութային էքսպերիմենտալ կենտրոն

Կրթամշակութային վերլուծությունների և զարգացման ՀԿ

КЭЦ Культурно Экспериментальный Центр

Культурного-образовательного развития и анализа ОО

Reçu CLT / CIH / ITH

Le 27 AVR. 2015

N° 0408

ՀՀ Գյումրի Շչեդրինի 7 РА Гюмри ул.Щедрина 7 RA Gyumri Shedrin str.7 artartmek@mail.ru +37455811281

61-2015

To UNESCO director

Mrs. Irina Bokova

The Gyumri CEC Cultural Experimental Centre of cultural-educational analysis and development NGO was founded in 2005.

The mission of the NGO is the following:

- maintain and develop the traditional cultural values.
- explore the opportunities of modern manifestations of national culture and its propagation.

During his activity the Gyumri CEC NGO repeatedly referred to a national holiday called Tyarndarach or Candlemas day which is celebrated at the end of winter. In soviet times this national holiday was celebrated by the public initiatives and having deep roots it has maintained its ritual and holiday significance, as well as national big love and excitement. During Independence years, social and cultural NGOs, the Armenian Apostolic Church, state organizations and community organizations have contributed to national recovery issues highlighting the importance of celebrations. Gyumri CEC NGO also participated in that process. Over ten years, this celebration was conducted among the NGO beneficiaries being filed with means of contemporary art and culture, particularly modern design of ritual items that are used during the holiday, combination of and historical with modern, musical and oral parts.

Appreciating the celebration of this holiday for various fields of public Gyumri CEC NGO accomplished different and long-lasting discussions with ethnographers, culturologists, artists and citizens. Those meeting contributed to amend the celebration and propagation mechanisms of this holiday.

This is a favourite holiday in Gyumri and the CEC NGO played its role in that.

Best regards,

Arthur Gevorgyan

«Ավանդական տոների վերածնունդ»

կրթա-մշակութային Հասարակական Կազմակերպություն

«Revival of Traditional Festivals»

Cultural-Educational Association

25. 03. 2015

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր քարտուղար
տիկին Իրինա Բոկովային

«Տրնդեզ». նորապսակների և գարնան ավետաբեր տոնը Հայաստանի Հանրապետությունում

Հարգելի տիկին Բոկովա,

2009-2010 թթ. «Ավանդական Տոների Վերածնունդ» հասարակական կազմակերպությունը ՀՀ մշակույթի նախարարության աջակցությամբ ՀՀ Արագածոտնի մարզի Ագարակ, Օշական, Աշտարակ և Բյուրական գյուղերում ստեղծեց հանրապետությունում առաջին էթնո-դպրոցը, որն այս տարիներին մեծ ճանաչում ձեռք բերեց և այժմ ունի ավելի քան 300 աշակերտներ: Դասավանդումն իրականացնում են ոչ նյութական մշակութային ժառանգության կրողներն ու մասնագետ-գիտնականները:

Այս ընթացքում «Ավանդական Տոների Վերածնունդ» ՀԿ-ն ամեն տարի այդ գյուղերում կազմակերպում է մի շարք ազգային տոներ՝ այդ թվում Տրնդեզը, որն առավել մեծ շուքով նշվում է Բյուրական գյուղում: Տոնին մասնակցում են ինչպես մեր աշակերտներն ու տարեց կրողները, այնպես էլ ամբողջ գյուղական համայնքը: Այն նշվում է ոչ միայն եկեղեցու բակում և մշակույթի տան դահլիճում, այլ բոլորի ընտանիքներում:

Տրնդեզը մեր ծիսաշարի ամենասիրված ու սպասված տոներից է, ինչպես նաև մեր մշակութային ժառանգության անբաժան մասը:

«Ավանդական Տոների Վերածնունդ»
կրթա-մշակութային հասարակական կազմակերպության նախագահ՝

Հասմիկ Բաղդամյան

To: Mrs Irina Bokova
Director General of UNESCO

“Trndez”: newlyweds and precursor spring holiday in Republic of Armenia

Dear Mrs. Bokova,

In 2009-2010 the “Revival of Traditional festivals” Cultural-Educational Association with the support of Ministry of Culture RA in Agarak, Oshakan, Ashtarak and Byurakan villages of Aragatsotn region established first ethno-school in Armenia. During upcoming years this school gained popularity and now it has more than 300 students. Teaching is carried out by professional-scientists and by carriers of intangible cultural heritage.

During this period the "Revival of Traditional festivals" Cultural-Educational Association every year organize various national holydays including Trndez, which in its best way celebrated in Byurakan village. Our students, elder carriers and also the entire rural community of the village participated in the holiday. The holiday celebrated not only in the yard of the church and in the hall of the cultural house but also in all family houses.

Trndez is the most beloved and expected holiday, as well as the inseparable part of our cultural heritage.

Mrs. Hasmik Baghramyan

President of "Revival of Traditional festivals" Cultural-Educational Association

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
ՀԱՅԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ ԳՈՍԿ

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
REPUBLIC OF ARMENIA
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND
ETHNOGRAPHY SONP

РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ
НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
ИНСТИТУТ АРХЕОЛОГИИ И
ЭТНОГРАФИИ ГНКО

26 03. 2015

№ 2470-55

To: Ms IRINA BOKOVA,
Director-General of UNESCO

Dear Mrs Bokova,

Since many years the Institute of Archaeology and Ethnography studies the Armenian rituals and festive systems and is actively involved in the works of its dissemination. The scientists of the Institute, in the frames of individual and group field works, are always in communication with the bearers of the feasts as an element of non-material culture: they take part in the process of its preparation, in the feast itself, as well as in dissemination of knowledge regarding the feasts. The field investigations are accompanied by writing down of modern festive elements. Based on those works, during recent years, the Institute has published several books and scientific articles devoted to the questions of national feasts and rites. Taking into consideration the offers of the bearers of festive tradition, the Institute of Archaeology and Ethnography in collaboration with the Ministry of Culture of the Republic of Armenia, has prepared an application called "Trndez: the feast of the newlyweds and the precursor of spring in Armenia". The feast is really one of the vigorous elements of Armenian national culture, which has a continuous tradition.

The inclusion of the mentioned cultural element into the Representative List of the World Cultural Heritage and the List of Non-Material Cultural Heritage of UNESCO will essentially contribute to its dissemination on international level and so creating grounds for developing scientific collaboration and intercultural dialogue within this branch.

Director of the Institute

Pavel Avetisyan